

Кримінальний процес та криміналістика, судова експертиза,
оперативно-розшукова діяльність

УДК 343

Петрик Віталій Віталійович

*адвокат, аспірант кафедри інформаційних технологій
Навчально-наукового інституту права та психології,
Національної академії внутрішніх справ*

Petryk Vitalii

*Advocate, PhD Candidate at the Department of Information Technologies
Educational and Research Institute of Law and Psychology
National Academy of Internal Affairs
ORCID: 0000-0003-4723-7921*

Ментинська Ірина Богданівна

*доктор філософії,
старший викладач кафедри української мови
Національний університет «Львівська політехніка»*

Mentynska Iryna

*PhD, Senior Lecturer at the Department of Ukrainian Language
Lviv Polytechnic National University
ORCID: 0000-0001-7939-0010*

**ВІДТВОРЕННЯ АНГЛОМОВНИХ НАЗВ ПРОГРАМНИХ ПРОДУКТІВ
У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ПРОБЛЕМИ УНІФІКУВАННЯ
REPRODUCTION OF ENGLISH-LANGUAGE NAMES OF SOFTWARE
PRODUCTS IN CRIMINAL PROCEEDINGS: PROBLEMS OF
UNIFICATION**

Анотація. Вступ. У статті розглянуто проблему відтворення англomовних назв програмних продуктів у кримінальному процесі України. Звернено увагу на проблеми багатоваріантності написання назв програмних продуктів (зокрема месенджерів та цифрових сервісів), яку простежуємо в процесуальних рішеннях кримінального процесу.

Проаналізовано написання англomовних назв програмного забезпечення в кримінальних процесуальних документах, визначено основні труднощі їхнього правопису та запропоновано науково обґрунтовані рекомендації щодо унормування та використання відповідно до сучасних норм української орфографії. Розглянуто труднощі транслітерації та адаптації назв англomовних сервісів у сучасній українській мові на прикладі систем обміну повідомленнями «Вайбер», «Телеграм» «Ватсап», запропоновано рекомендації щодо уніфікованого правопису номенклатурних назв ІТ-сервісів для офіційних документів, оцінено практичну значущість запропонованих підходів для забезпечення точності, однозначності та законності використання електронних доказів у кримінальному провадженні.

Мета. Метою є проаналізувати написання англomовних назв програмного забезпечення в у кримінальних процесуальних документах, визначити основні труднощі їхнього правопису та запропонувати науково обґрунтовані рекомендації щодо унормування та використання відповідно до сучасних норм української орфографії. Для реалізації мети буде виконано такі завдання: проаналізувати труднощі транслітерації та адаптації назв англomовних сервісів у сучасній українській мові на прикладі систем обміну повідомленнями «Вайбер», «Телеграм» «Ватсап», розробити рекомендації щодо уніфікованого правопису номенклатурних назв ІТ-сервісів для офіційних документів, оцінити практичну значущість запропонованих підходів для забезпечення точності, однозначності та законності використання

електронних доказів у кримінальному провадженні. Актуальність дослідження спрямоване на забезпечення точності та однозначності фіксації інформації, удосконалення процесуальної практики та формування науково обґрунтованих рекомендацій щодо використання сучасних ІТ-термінів у юридичних текстах, що має важливе значення для розвитку української термінології й правописної культури в офіційно-діловому стилі.

Матеріали та методи. Емпіричну базу дослідження становили судові рішення у кримінальних справах за 2020-2024 роки з Єдиного державного реєстру судових рішень України та постанови Верховного Суду, які містять відомості про електронні докази, отримані через месенджери WhatsApp, Telegram, Viber, Facebook Messenger, Instagram, Signal. Проаналізовано також Конституцію України, КПК України, Закон України "Про забезпечення функціонування української мови як державної" та "Український правопис" 2019 року.

Використано методи документального аналізу судових рішень, порівняльно-правовий метод для зіставлення законодавчих вимог із практикою, лінгвістичний аналіз для дослідження транслітерації англомовних назв, формально-логічний метод для обґрунтування уніфікації підходів, системний підхід для комплексного розгляду проблеми та метод узагальнення для формулювання рекомендацій.

Результати. Аналіз судової практики виявив системну варіантність написання англомовних назв програмних продуктів у кримінальних процесуальних документах. Спостерігаємо правописні варіанти месенджера WhatsApp: «WhatsApp», «Bamcan», «Bomcan», «WatsApp». Telegram відтворюється як «Telegram», «Телеграм», «Телеграм». Viber використовується у формах «Viber», «Вайбер», «Вібер». Signal фігурує як «Signal», «Сігнал», «Сигнал».

У багатьох судових рішеннях виявлено змішане використання латиниці та кирилиці в межах одного документа, що суперечить принципу термінологічної єдності. Така непослідовність створює ризики неоднозначної ідентифікації джерел електронних доказів та може впливати на оцінку їх належності й допустимості згідно з вимогами статті 370 КПК України. Відсутність уніфікованого підходу ускладнює пошук релевантної судової практики в автоматизованих системах та формування єдиної правозастосовної позиції. Чинний «Український правопис» фіксує кириличні назви окремих систем обміну повідомленнями, зокрема «Вайбер» і «Телеграм», тоді як назва WhatsApp досі не має кодифікованого кириличного відповідника через варіантність транслітерації. З огляду на тенденцію адаптації англomовних номенклатурних назв до норм української мови пропонується послідовно використовувати кириличне написання WhatsApp в офіційно-діловому та науковому мовленні.

Перспективи. У статті пропонуються шляхи розв'язання цієї проблеми шляхом уніфікації підходів до використання англomовних назв у процесуальних документах, з урахуванням положень кримінального процесуального законодавства, норм українського правопису та практичних потреб сторін провадження.

Ключові слова: кримінальний процес, англomовні назви, електронні докази, процесуальні рішення.

Summary. Introduction. The article examines the problem of rendering English-language names of software products in the criminal procedure of Ukraine.

Attention is paid to the problem of multiple variants in spelling the names of the same software products (particularly messengers and digital services), which is observed in procedural decisions of criminal proceedings. Using specific examples

from judicial practice, it is shown that the absence of a unified approach to writing such names can complicate the identification of electronic evidence sources, create procedural doubts about their origin, and affect the assessment of admissibility and relevance of evidence.

It is substantiated that the problem of variant reproduction of English-language names of software products has not only a linguistic but also a legal nature, since it is directly related to the requirements of criminal procedural legislation. The article proposes ways to resolve this problem through unification of approaches to the use of English-language names in procedural documents, taking into account the provisions of criminal procedural legislation, norms of Ukrainian orthography, and practical needs of the parties to the proceedings.

Purpose. To analyze the spelling of English-language software names in criminal procedural documents, identify the main difficulties of their spelling, and propose scientifically substantiated recommendations for standardization and use in accordance with modern norms of Ukrainian orthography. To achieve this purpose, the following tasks will be performed: analyze the difficulties of transliteration and adaptation of English-language service names in modern Ukrainian language using the example of messaging systems "Viber," "Telegram," "WhatsApp"; develop recommendations for unified spelling of nomenclature names of IT services for official documents; evaluate the practical significance of proposed approaches for ensuring accuracy, unambiguity, and legality of using electronic evidence in criminal proceedings. The relevance of the research is aimed at ensuring accuracy and unambiguity of information recording, improving procedural practice, and forming scientifically substantiated recommendations for using modern IT terms in legal texts, which is important for the development of Ukrainian terminology and spelling culture in official business style.

Materials and methods. The empirical basis of the research consisted of court decisions in criminal cases for 2020-2024 from the Unified State Register of Court Decisions of Ukraine and Supreme Court rulings containing information about electronic evidence obtained through messengers WhatsApp, Telegram, Viber, Facebook Messenger, Instagram, and Signal. The Constitution of Ukraine, the Criminal Procedure Code of Ukraine, the Law of Ukraine "On Ensuring the Functioning of the Ukrainian Language as the State Language," and the "Ukrainian Orthography" of 2019 were also analyzed.

The methods used included documentary analysis of court decisions, comparative legal method for comparing legislative requirements with practice, linguistic analysis for studying transliteration of English-language names, formal-logical method for substantiating unification of approaches, systematic approach for comprehensive examination of the problem, and generalization method for formulating recommendations.

Results. Analysis of judicial practice revealed systematic variance in spelling English-language software product names in criminal procedural documents. The messenger WhatsApp appears in the variants «WhatsApp», «Bamcan», «Bomcan», and «WatsApp». Telegram is rendered as «Telegram», «Телеграм», and «Телеграм», Viber is used in the forms «Viber», «Вайбер», and «Вібер». Signal occurs as «Signal», «Сігнал», and «Сигнал».

In many court decisions, mixed use of the Latin and Cyrillic scripts within a single document is identified, which contradicts the principle of terminological consistency. Such inconsistency creates risks of ambiguous identification of the sources of electronic evidence and may affect the assessment of their relevance and admissibility in accordance with the requirements of Article 370 of the Criminal Procedure Code of Ukraine. The absence of a unified approach complicates the search for relevant judicial practice in automated systems and the formation of a

consistent law enforcement position. The current Ukrainian Orthography codifies the Cyrillic forms of certain messaging service names, such as «Баїбер» and «Телеграм», whereas «WhatsApp» still lacks a standardized Cyrillic equivalent due to transliteration variability. In view of the general tendency to adapt English-language nomenclature to Ukrainian linguistic norms, the study proposes the consistent use of a Cyrillic spelling for WhatsApp in official and academic discourse.

Discussion. The article proposes ways to resolve this problem through unification of approaches to using English-language names in procedural documents, taking into account the provisions of criminal procedural legislation, norms of Ukrainian orthography, and practical needs of the parties to the proceedings.

Key words: *criminal proceedings, English-language names, electronic evidence, procedural decisions.*

Постановка проблеми. Відповідно до ст. 10 Конституції України, державною мовою в Україні є українська мова. Відповідно ч. 1 ст. 29 КПК України, кримінальне провадження здійснюється державною мовою. Сторона обвинувачення, слідчий суддя та суд складають процесуальні документи державною мовою. Іншими частинами цієї ж статті передбачено право використання учасником справи іншої мови у випадках, якщо він не володіє або недостатньо володіє державною мовою.

Водночас стрімке цифровізування суспільства, розвиток способів комунікації та фактичне превалювання електронних глобальних ІТ-платформ обміну інформації над класичними способами комунікації суттєво змінили характер інформації, яка виступає доказом у кримінальному провадженні. Значна частина інформації в електронному вигляді, яка в подальшому набуває статусу електронних доказів у кримінальному процесі, формується з

використанням іноземного програмного забезпечення, яке має зазвичай англійські назви.

Наприклад постачальниками послуг популярних месенджерів *Telegram*, *WhatsApp*, *Instagram*, *Facebook*, *Signal* є іноземні компанії, назви таких продуктів сформовані англійською мовою та мають відповідні зареєстровані торговельні марки

Водночас у вітчизняній кримінальній процесуальній практиці недостатньо уніфікований підхід до відтворення назв програмних продуктів у кримінальних процесуальних документах, що зумовлює варіантність їхнього написання та потенційну неоднозначність розуміння обставин сторонами кримінального провадження.

Так, наприклад, назву месенджера WhatsApp використовують як у латинській графіці (WhatsApp), так і в різних кирилических транслітераційних формах (Ватсап, Вотсап тощо). Отож актуалізуємо потребу наукового осмислення та нормативного врегулювання правопису й способів графічного відтворення англійських назв ІТ-сервісів у документах кримінального провадження. Відсутність єдиного підходу до їхнього написання не лише ускладнює забезпечення термінологічної та стилістичної єдності процесуальних актів, а й може впливати на точність ідентифікації джерел електронних доказів, що має істотне значення для їх допустимості та належної оцінки судом.

У цьому контексті постає необхідність виробити уніфіковані рекомендації щодо використання оригінальних комерційних назв ІТ-платформ або ж унормованих способів їхнього передавання засобами української мови з урахуванням вимог кримінального процесуального законодавства та мовних норм.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. У наукових дослідженнях проблематика написання в офіційно-діловій документації та нормування правопису номенклатурних назв у сфері інформаційних технологій перебуває в полі інтересів філологів і правників. Так, Н. Клименко, І. Ментинська, Ю. Молоткіна, Т. Мизин, О. Кабиш, О. Кібенко, І. Ковтюк та інші приділяють увагу правописним аспектам офіційно-ділового стилю та термінології. Л. Томіленко відзначає наявність анормативів у текстах офіційно-ділового стилю, зокрема у юридичних документах, наголошуючи на поширеності цього явища в сучасній практиці [21]. К. Городенська, систематизуючи нові правила, вказує на часткові корекції правил, внесених до «Українського правопису» 2019 року, оцінює їх із погляду доцільності та потрібності для розв'язання невідкладних правописних проблем української термінології [11]. Т. Мизина, аналізуючи номени туристичної термінології англійської мови, звертає увагу на проблему правопису найменувань, запозичених з англійської мови, та наголошує, що вона залишається актуальною і вимагає систематизації та впорядкування [14]. Н. Нікуліна зазначає специфіку правопису деяких номенклатурних назв транспортної термінології, зокрема, на необхідності внормування та кодифікації українських термінів на теперішньому етапі розвитку у зв'язку зі змінами в чинному українському правописі [16, с.290]. І. Ментинська також акцентує увагу на нагальному вирішенні невідкладних правописних проблем української комп'ютерної термінології, зокрема в орфографії деяких номенів, дослідниця зазначає, що основні труднощі пов'язані з правописом номенів латиницею чи кирилицею, з'ясовує їхню специфіку та складнощі написання, формулює основні рекомендації щодо їхнього внормування [12, с.61]. М. Афанасьєва приділяє увагу юридичному письму, вказує на важливість дотримання основних прийомів написання юридичних текстів, логічності їхньої побудови [5].

Таким чином, аналіз наукових публікацій свідчить про системну увагу дослідників до проблем унормування правопису номенклатурних назв, що є актуальною умовою забезпечення точності ідентифікації термінів у офіційно-ділових документах, зокрема у сфері судочинства також.

Метою статті є проаналізувати написання англomовних назв програмного забезпечення в кримінальних процесуальних документах, визначити основні труднощі їхнього правопису та запропонувати науково обґрунтовані рекомендації щодо унормування та використання відповідно до сучасних норм української орфографії. Для реалізації мети буде виконано такі завдання: проаналізувати труднощі транслітерації та адаптації назв англomовних сервісів у сучасній українській мові на прикладі систем обміну повідомленнями «Вайбер», «Телеграм» «Ватсап», розробити рекомендації щодо уніфікованого правопису номенклатурних назв ІТ-сервісів для офіційних документів, оцінити практичну значущість запропонованих підходів для забезпечення точності, однозначності та законності використання електронних доказів у кримінальному провадженні. Актуальність дослідження спрямоване на забезпечення точності та однозначності фіксації інформації, удосконалення процесуальної практики та формування науково обґрунтованих рекомендацій щодо використання сучасних ІТ-термінів у юридичних текстах, що має важливе значення для розвитку української термінології й правописної культури в офіційно-діловому стилі.

Матеріали і методи. Емпіричну базу дослідження становили судові рішення у кримінальних справах за 2020–2024 роки з Єдиного державного реєстру судових рішень України та постанови Верховного Суду, які містять відомості про електронні докази, отримані через месенджери WhatsApp, Telegram, Viber, Facebook Messenger, Instagram, Signal. Проаналізовано також Конституцію України, КПК України, Закон України «Про забезпечення

функціонування української мови як державної» та «Український правопис» 2019 року.

Використано методи документального аналізу судових рішень, порівняльно-правовий метод для зіставлення законодавчих вимог із практикою, лінгвістичний аналіз для дослідження транслітерації англійських назв, формально-логічний метод для обґрунтування уніфікації підходів, системний підхід для комплексного розгляду проблеми та метод узагальнення для формулювання рекомендацій.

Виклад основного матеріалу. Питання щодо хибного або неточного написання англійських назв в офіційних документах є предметом багатьох судових спорів.

До прикладу, неправильне написання назви компанії «Амертана Холдінгз ЛДТ» стало однією із підстав судового спору в межах господарського судочинства (справа №910/10935/24). Суди визначили, що невідповідне зазначення назви не є порушенням чинного законодавства України, а є суто технічною помилкою під час складання документу, оскільки ідентифікувати компанію дозволили інші відомості відносно цієї компанії [2].

У справі № 295/16915/13-п Апеляційний суд Житомирської області вказав, що розбіжності у назвах компаній можуть бути звичайною опіскою і ніяких юридичних наслідків не мають [3].

Зазначені висновки судів дозволяють вважати, що неточне написання англійських назв у юридичних документах, у тому числі в судових рішеннях, створює додаткові підстави для сторони спору апелювати щодо дійсності факту чи обставини у справі.

У сучасному українському мовознавстві назви програмних продуктів розглядають в орфографічному, лексикологічному, термінологічному та інших

аспектах. Такі одиниці інтерпретують як новітні чужомовні номени, що активно функціонують у медійному та повсякденному мовленні.

Сучасний український правопис унормовує написання номенів через систему чітких орфографічних і стилістичних настанов, які враховують їхній статус як власних назв [15, с.86].

Окрему увагу приділено номенам іншомовного походження: визначено принципи транслітерації, фонетичної та графічної адаптації, а також умови збереження автентичної форми назви. У такий спосіб сучасний правопис забезпечує єдність і стабільність уживання номенів у різних сферах комунікації – від наукових і офіційно-ділових текстів до публіцистики та повсякденного мовлення. Проте, як бачимо, на практиці чимало номенів із ІТ-сфери мають варіантне написання та потребують уніфікації, наприклад, *Телеграм* чи *Telegram*, *Вайбер* чи *Viber*, *Batcan* чи *Bomcan* чи *Baʻcan*, *WhatsApp*.

Правила транслітерації в Україні затверджено постановою Кабінету Міністрів України «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею» (зі змінами, останні з яких були внесені станом на 2015 р.) № 55 від 27 січня 2010 р. Ці правила містять таблицю транслітерації українських літер латиницею у офіційних документах, однак проблема з передаванням вищенаведених назв залишається актуальною [18].

У кримінальному процесі варіантність написання назв із сфери інформаційних технологій набуває особливого значення, оскільки неоднозначна ідентифікація програмного продукту чи сервісу може впливати на дотримання основоположних принципів кримінального процесу, зокрема законності, змагальності сторін та публічності.

Для аналізу використання англomовних назв програмного забезпечення в кримінальних провадженнях досліджено вживання назв месенджерів *Telegram*, *WhatsApp*, *Viber* в судових рішеннях в Єдиному державному реєстрі

судових рішень (далі ЄДРСР). Таке дослідження здійснено шляхом пошуку за ключовими словами назв таких месенджерів в ЄДРСР за напрямом «кримінальне судочинство» у період від 01 січня 2024 року до 14 грудня 2025 року.

У вироку Березнівського районного суду Рівненської області від 15 вересня 2025 року у справі № 555/1489/25, суд вказує, що згідно з протоколом огляду диска від 24.06.2025 року видно на відео *WhatsApp*, дата 2025-06-10 о 15.47.13 - відображається обстановка на вул. Надслучанській, де поліціянти після зупинки спілкуються із водієм ОСОБА_8 [7].

У вироку Деснянського районного суду м. Києва від 1 квітня 2025 року справа № 754/5726/22, суд вказує, що згідно з висновку експерта №СЕ-19/111-22/18301-КТ від 14.06.2022р., у наданому на дослідження мобільному телефоні MEIZU, який був вилучений 20.05.2022р. під час проведення обшуку в квартирі АДРЕСА_2, серед наявних та відновлених даних виявлено вміст телефонної книги, вхідні, вихідні та неприйняті дзвінки, текстові повідомлення, вебісторія, файли користувача. Повідомлень із встановленої програми *Telegram* не виявлено. *Програм Інстаграм, Вайбер, Ватсап* не виявлено [8].

Також в інших рішеннях стикаємося з такими назви:

1) В ухвалі Київського районного суду м. Одеса від 28 лютого 2024 року, справа № 947/2091/24 вжито назву «*Вотсап*» [24].;

2) У вироку Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 6 травня 2025 року, справа № 303/2888/25 – «*Вацап*» [10].

3) В ухвалі Соснівського районного суду міста Черкаси від 4 грудня 2025 року, справа № 712/16573/25 використовують – «*васап*» [26].

4) У вироку Калуського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 26 червня 2024 року, справа № 345/2930/24 – «*Воцап*» [9].

Аналіз рішень в ЄДРСР в межах кримінального судочинства показав, що використання назви месенджера *WhatsApp* спостерігаємо як мінімум в 6 (шести) варіантах: «WhatsApp» – 10 832 од.; «Ватсап» – 941 од.; «Вотсап» – у 614 од.; «Вацап» – у 222 од.; «Воцап» – у 64 од.; «васап» – 2 од.

Уживання назви месенджера «WhatsApp» кирилицею становить 1 843, а латиницею – 10 832. Така варіативність написання назви, може викликати низку перешкод для проведення досудового розслідування та судового розгляду відповідно до положень процесуального законодавства. Наприклад, використання в протоколах огляду мобільного телефона, матеріалах тимчасового доступу чи висновках експерта назви «*WhatsApp*» позначає відоме програмне забезпечення для обміну повідомленнями, водночас використання транслітерації в назві та написання кирилицею цієї назви у варіантах «*Вотсап*», «*Вацап*», які не є взаємозамінними з погляду ідентифікації, може викликати різне тлумачення щодо джерела походження інформації.

Написання назви месенджера «*Viber*» також використано в різних варіантах, зокрема в судових рішеннях в межах кримінального судочинства спостерігаємо такі варіанти: «*Вайбер*» (Ухвала Холодногірського районного суду м. Харкова від 7 лютого 2024 року, справа № 642/6653/23), «*Вайбр*» (Ухвала Івано-Франківського міського суду від 19 березня 2024 року, справа № 344/4768/24), «*Вібер*» (Ухвала Комінтернівського районного суду м. Харкова від 16 лютого 2024 року, справа № 641/7898/23) [27, 23, 25].

Варіантність написання месенджера в судових рішеннях простежуємо в такій кількості: «*Viber*» – 20 867 од.; «*Вайбер*» – 17 484 од.; «*Вібер*» – 24 од.; «*Вайбр*» – 5 од.

У випадку месенджера «*Telegram*» спостерігаємо тенденцію переваги написання в судових рішеннях в межах кримінального судочинства

кириличного варіанта «Телеграм» (38 835 рішень) над латинською формою «Telegram» (зафіксовано у 34 628 рішеннях).

Отож, відповідно до чинного українського правопису [22] та за результатами сучасних лінгвістичних досліджень [4,12,13,15], написання назв систем обміну повідомленнями, таких як «Вайбер», «Телеграм», «WhatsApp», повинно ґрунтуватися на двох основних принципах:

1. Точне відтворення фонетики оригіналу.
2. Дотримання правил передачі іноземних власних назв українською мовою.

Науковці підкреслюють, що під час адаптації назв месенджерів важливо зберігати їхню впізнаваність і автентичність, забезпечуючи природне сприйняття для українського користувача [11,12,20]. Фонетична адаптація передбачає передачу звучання оригінальної назви засобами української мови, а також правильне розташування наголосів: «Вайбер», «Телеграм», «WhatsApp». Чинний правопис подає приклади написання системи обміну повідомленнями «Вайбер», «Телеграм» [15, с. 86]. Однак кириличний відповідник *WhatsApp* досі не має кодифікованого статусу в українській мові. Це зумовлено насамперед варіантністю транслітерації (*Batcan*, *Botcan*, *Batцan*), що створює перепони для встановлення єдиного нормативного стандарту. За відсутності словникового закріплення така варіативність створює ризик термінологічної неузгодженості, особливо в офіційно-ділових та процесуальних текстах, де головним є принцип однозначної ідентифікації об'єкта.

За умови вироблення єдиного фонетично обґрунтованого кириличного варіанта та його подальшої кодифікації цілком можливим є нормативне закріплення форми *Batcan* за аналогією до вже освоєних назв цифрових сервісів. Тому на сьогодні, на нашу думку, в науковій та юридичній практиці

пріоритет надамо латинському написанню WhatsApp як зареєстрованій власній назві.

Як свідчить практика, використання кириличної форми англomовних назв спричиняє труднощі транслітерації та орфографічного оформлення, унаслідок чого виникає значна кількість варіантів написання назви одного й того самого програмного продукту. Відсутність офіційно закріпленого українського відповідника назви, який міг би бути поданий на офіційних вебсайтах компаній, а також в установчих чи реєстраційних документах, унеможливорює однозначну транслітерацію та ускладнює правильне відтворення назви всіма учасниками кримінального процесу.

Варто зауважити, що схожу проблему розглядали П. Пушкар та Р. Бабанли у статті «Як забезпечити коректність цитування рішень Європейського суду з прав людини?» [20]. Автори наголошують на доцільності цитування рішень ЄСПЛ у судових документах без спотворення оригінальних назв. Автори вказують, що цитування назв рішень ЄСПЛ українською мовою доцільно здійснювати за умови наявності офіційного перекладу або з одночасним зазначенням у дужках оригінальної назви рішення.

Цікавим у контексті цього дослідження є роз'яснення ДПСУ [6] щодо можливості зазначення торгової марки товару іноземною мовою у разі необхідності ідентифікації товару. У своєму роз'ясненні ДПСУ наголошує, що у разі неможливості перекладу торгової марки або найменування товару з іноземної мови на державну допускається зазначення назви торгової марки іноземною мовою. Таке формулювання сприяє збереженню ідентифікації товару, що є важливим для правильного обліку та звітності.

Також варто зазначити, що відповідно ст. 2 Закону України «Про застосування англійської мови в Україні», англійська мова належить до мов

міжнародного спілкування в Україні [19]. Відповідно до ч.2 ст. 2 Закону України «Про застосування англійської мови в Україні» [19] метою цього закону є сприяння забезпеченню застосування англійської мови як однієї з мов міжнародного спілкування на всій території України в публічних сферах суспільного життя, визначених цим Законом.

На нашу думку, використання англомовних назв в кримінальних процесуальних документах з урахуванням положень Закону України «Про застосування англійської мови в Україні» корелюватиметься з вимогами КПК України щодо законності, змагальності сторін та публічності в кримінальному провадженні.

Висновок. У ході дослідження щодо написання англомовних назв програмного забезпечення у кримінальних процесуальних документах було встановлено низку важливих положень. По-перше, аналіз транслітерації та адаптації назв таких сервісів, як «Вайбер», «Телеграм», «WhatsApp», показав, що основною складністю є забезпечення одночасної автентичності назви та відповідності до норм українського правопису. Невідповідне відтворення назв може призводити до двозначності, порушення ідентифікації продукту та зниження юридичної точності документів. По-друге, дослідження підтвердило необхідність уніфікованого підходу до написання англомовних назв у кримінальних процесуальних документах. Було визначено, що використання фонетичної адаптації з дотриманням правил українського правопису, а також врахування принципів написання назв забезпечує однозначність і зрозумілість у кримінальних процесуальних документах. По-третє, рекомендації щодо унормування написання назв програмного забезпечення в кримінальному процесі мають практичну значущість: вони сприяють точності оформлення електронних доказів, полегшують їх правову ідентифікацію та забезпечують законність використання у кримінальному провадженні. Водночас

застосування уніфікованого підходу не обмежує функціонування української мови, а навпаки, сприяє її розвитку та інтеграції сучасної цифрової лексики. Запропоновані рекомендації можуть слугувати практичним керівництвом для юристів, слідчих та фахівців, які працюють із цифровими доказами, забезпечуючи точність, однозначність і правову коректність їхнього використання.

Література

1. Кримінальний процесуальний кодекс України. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20250509> (дата звернення: 08.01.2026).

2. Постанова від 23.04.2025 №. 910/10935/24 Верховний Суд Касаційний господарський суд. Єдиний державний реєстр судових рішень. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127421033> (дата звернення: 08.01.2026).

3. Постанова від 25.02.2014 №. 295/16915/13-п. Апеляційний суд Житомирської обл. Єдиний державний реєстр судових рішень. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/37351295> (дата звернення: 08.01.2026).

4. Архипенко Л., Мельник П. Професіоналізми й номенклатура в складі української термінології інформаційного права. *Slavia Orientalis*. 2023. Т. 72. №. 3. С. 631–644.

5. Афанасьєва М. В. Правова аргументація та юридичне письмо : монографія. Одеса : Вида-во "Юридика", 2023. 122 с.

6. База Знань. *Загальнодоступний інформаційно-довідковий ресурс Державна податкова служба України*.

URL: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=32916> (дата звернення: 08.01.2026).

7. Вирок Березнівського районного суду Рівненської області від 15 вересня 2025 року у справі № 555/1489/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130421447> (дата звернення: 08.01.2026).

8. Вирок Деснянського районного суду м. Києва. Вирок від 01 квітня 2025 року у справі №754/5726/22 . *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126284514> (дата звернення: 08.01.2026).

9. Вирок Калуського міськрайонного суду Івано-Франківської області від 26.06.2024 у справі №345/2930/24. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119985351> (дата звернення: 08.01.2026).

10. Вирок Мукачівського міськрайонного суду Закарпатської області від 06 травня 2025 року у справі №303/2888/25. *Єдиний державний реєстр судових рішень*. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127111394> (дата звернення: 08.01.2026).

11. Городенська К. Г. Проблеми української термінології в контексті змін до «Українського правопису». *Термінологічний вісник*. Київ. 2021. С. 5.

12. Ментинська І. Б. Комп'ютерні терміни в контексті змін до «Українського правопису» 2019. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2025. Том 36 (75), № 3. Частина 1. С. 57–62.

13. Ментинська І. Б., Грушецький М. М. Складнощі правопису номенклатурних назв ІТ-галузі. *Закарпатські філологічні студії*. 2025. Вип. 42, т. 1. С. 61–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.1.10>

14. Мизин Т. О. Номени як складова частина туристичної термінології англійської мови. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія Філологія*. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.53-1.26>

15. Михайлова Т. Номени у науково-технічній сфері. *Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць*. 2007. С. 82–86.

16. Нікуліна Н. В. Термін і номенклатурний знак (номен): зіставний аналіз на матеріалі транспортної термінологічної мегасистеми. *Міжнародний науковий журнал «Грааль науки»*. 2022. С. 290–292. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.049>

17. Петрик В.В. Поняття та класифікація електронних доказів у кримінальному процесі у країнах світу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2025. Том 4, № 90. С. 324–328

18. Правила транслітерації в Україні затверджено постановою Кабінету Міністрів України «Про впорядкування транслітерації українського алфавіту латиницею» (зі змінами, останні з яких були внесені станом на 2015 р.) № 55 від 27 січня 2010 р.

19. Про застосування англійської мови в Україні. Закон України від 04.06.2024 № 3760-IX. Редакція від 01.01.2025. *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text> (дата звернення: 08.01.2026).

20. Пушкар П., Бабанли Р. Як забезпечити коректність цитування рішень Європейського суду з прав людини? URL: <http://bit.ly/34vaZad> (дата звернення: 08.01.2026).

21. Томіленко Л. М. Ще раз про мовні помилки в юридичних документах (на прикладі договору про надання житлової послуги). *Українська мова в*

юриспруденції: стан, проблеми, перспективи: матеріали XVI Всеукр. наук.-практ. конф. Київ. Національна академія внутрішніх справ. 2020 .С. 125–128.

22. Український правопис. Київ: Наукова думка. 2019. 392 с

23. Ухвала Івано-Франківського міського суду Івано-Франківської області від 19 березня 2024 року у справі № 344/4768/24. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117800798> (дата звернення: 08.01.2026).

24. Ухвала Київського районного суду м. Одеси від 28.02.2024 року у справі № 947/2091/24. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117303157> (дата звернення: 08.01.2026).

25. Ухвала Комінтернівського районного суду м. Харкова від 16 лютого 2024 року, справа № 641/7898/23, провадження № 1-кс/641/476/2024. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117036519> (дата звернення: 08.01.2026).

26. Ухвала Соснівського районного суду міста Черкаси від 04 грудня 2025 року у справі №712/16573/25. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132362355> (дата звернення: 08.01.2026).

27. Ухвала Холодногірського районного суду м. Харкова від 7 лютого 2024 року, справа № 642/6653/23 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/116822284> (дата звернення: 08.01.2026).

References

1. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/ed20250509>
2. Postanova vid 23.04.2025 №. 910/10935/24 Verkhovnyi Sud Kasatsiinyi hospodarskyi sud. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127421033>
3. Postanova vid 25.02.2014 №. 295/16915/13-p. Apeliatsiinyi sud Zhytomyrskoi obl. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/37351295>
4. Arkhopenko L., Melnyk P. Profesionalizmy y nomenklatura v skladi ukraïnskoï terminoleksyky informatsiinoho prava. *Slavia Orientalis*. 2023. T. 72. №. 3. S. 631–644.
5. Afanasieva M. V. Pravova arhumentatsiia ta yurydychne pysmo : monohrafiia. Odesa : Vyda-vo "Iurydyka", 2023. 122 s.
6. Baza Znan. Zahalnodostupnyi informatsiino-dovidkovyi resurs Derzhavna podatkovy sluzhba Ukrainy. URL: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=32916>
7. Vyrok Bereznivskoho raionnoho sudu Rivnenskoï oblasti vid 15 veresnia 2025 roku u spravi № 555/1489/25 . Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/130421447>
8. Vyrok Desnianskoho raionnoho sudu m. Kyieva. Vyrok vid 01 kvitnia 2025 roku u spravi №754/5726/22 . Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/126284514>
9. Vyrok Kaluskoho miskraionnoho sudu Ivano-Frankivskoi oblasti vid 26.06.2024 u spravi №345/2930/24. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/119985351>

10. Vyroky Mukachivskoho miskraionnoho sudu Zakarpatskoi oblasti vid 06 travnia 2025 roku u spravi №303/2888/25. Yedynyi derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/127111394>

11. Horodenska K. H. Problemy ukrainskoi terminolohii v konteksti zmin do «Ukrainskoho pravopysu». Terminolohichni visnyk. Kyiv. 2021. S. 5.

12. Mentynska I. B. Kompiuterni terminy v konteksti zmin do «Ukrainskoho pravopysu» 2019. Vcheni zapysky Tavriiskoho natsionalnoho universytetu imeni V. I. Vernadskoho. Serii: Filolohiia. Zhurnalistyka. 2025. Tom 36 (75), № 3. Chastyna 1. S. 57–62.

13. Mentynska I. B., Hrushetskyi M. M. Skladnoshchi pravopysu nomenklaturnykh nazv IT-haluzi. Zakarpatski filolohichni studii. 2025. Vyp. 42, t. 1. S. 61–66. DOI: <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2025.42.1.10>

14. Myzyn T. O. Nomeny yak skladova chastyna turystychnoi terminolohii anhliiskoi movy. Naukovyi visnyk Mizhnarodnoho humanitarnoho universytetu. Serii Filolohiia. 2024. № 68. DOI: <https://doi.org/10.32841/2409-1154.2022.53-1.26>

15. Mykhailova T. Nomeny u naukovo-tekhnichnii sferi. Ukrainska terminolohiia i suchasnist: zb. nauk. prats. 2007. S. 82–86.

16. Nikulina N. V. Termin i nomenklaturnyi znak (nomen): zistavnyi analiz na materialy transportnoi terminolohichnoi mehasystemy. Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Hraal nauky». 2022. S. 290–292. DOI: <https://doi.org/10.36074/grail-of-science.17.06.2022.0497>

17. Petryk V.V. Poniattia ta klasyfikatsiia elektronnykh dokaziv u kryminalnomu protsesi u krainakh svitu. Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Serii: Pravo. Tom 4, № 90. 2025. S.324–328

18. Pravyla transliteratsii v Ukraini zatverdzheno postanovoiu Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro vporiadkuvannia transliteratsii ukrainskoho alfavitu

latynytseiu» (zi zminamy, ostanni z yakykh byly vneseni stanom na 2015 r.) № 55 vid 27 sichnia 2010 r.

19. Pro zastosuvannia anhliiskoi movy v Ukraini. Zakon Ukrainy vid 04.06.2024 № 3760-IX. Redaktsiia vid 01.01.2025. Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3760-20#Text>

20. Pushkar P., Babanly R. Yak zabezpechyty korektnist tsytuvannia rishen Yevropeiskoho sudu z prav liudyny? URL: <http://bit.ly/34vaZad>

21. Tomilenko L. M. Shche raz pro movni pomylyky v yurydychnykh dokumentakh (na prykladi dohovoru pro nadannia zhytlovoi posluhy). Ukrainska mova v yurysprudentsii: stan, problemy, perspektyvy: materialy KhVI Vseukr. nauk.-prakt. konf. Kyiv. Natsionalna akademiia vnutrishnikh sprav. 2020 .S. 125–128.

22. Ukrainskyi pravopys. Kyiv: Naukova dumka. 2019. 392 s

23. Ukhvala Ivano-Frankivskoho miskoho sudu Ivano-Frankivskoi oblasti vid 19 bereznia 2024 roku u spravi № 344/4768/24. Yedyny derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117800798>

24. Ukhvala Kyivskoho raionnoho sudu m. Odesy vid 28.02.2024 roku u spravi № 947/2091/24. Yedyny derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117303157>

25. Ukhvala Kominternivskoho raionnoho sudu m. Kharkova vid 16 liutoho 2024 roku, sprava № 641/7898/23, provadzhennia № 1-ks/641/476/2024. Yedyny derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/117036519>

26. Ukhvala Sosnivskoho raionnoho sudu mista Cherkasy vid 04 hrudnia 2025 roku u spravi №712/16573/25. Yedyny derzhavnyi reiestr sudovykh rishen. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/132362355>

27. Ukhvala Kholodnohirskoho raionnoho sudu m. Kharkova vid 7 liutoho

2024 roku, sprava № 642/6653/23 URL:

<https://reyestr.court.gov.ua/Review/116822284>